

Fujara – slovenská kráľovná medzi ľudovými hudobnými nástrojmi

Poznáte slovenskú kráľovnú medzi ľudovými nástrojmi? Je to fujara. Slovenský ľudový drevený dychový nástroj. Na pohľad jednoduchý, skrýva však v sebe omnoho viac. Dokáže vyjadriť najrozmanitejšiu škálu emócií – radosť, aj smútok.

Podľa odborníkov miestom narodenia slovenskej fujary je oblasť Slovenskej Ľupče. Usudzuje sa, že trojdierková basová píšťala sa dostala na toto územie v období tureckých vojen spolu s plukom žoldnierov zo západnej Európy. Podľa inej hypotézy sa fujara dostala na územie dnešného Slovenska počas takzvanej valašskej kolonizácie v 14. – 15. storočí. Valašskí pastieri priniesli so sebou nielen nové spôsoby chovu oviec, spracovania mlieka a kože, ale aj kultúru a jazyk. V rumunčine sloveso *fluiera* znamená „pískat“. Pôvod slova fujara sa môže viazať aj na albánske výrazy *flu* a *era*, čo vo voľnom preklade znamená „vanie vietor“.

Fujaru používali pastieri na holiach pri pasení oviec, pri rozličných slávnostiach, ale aj ako signálny komunikačný nástroj.

Naša fujara pochádza z dielne Jozefa Valacha. Je to precízne vyrobený nástroj z bazového dreva. Pod horným okrajom môžeme vidieť prieduch obdĺžnikového tvaru so šikmým jazýčkom. Na hornom okraji sa nachádza píšťala pripojená dutým kolíčkom s päťuholníkovou hlavicou, v strede priviazaná remeňom.

Fujara je pekne dekorovaná. Pri hornom okraji nad prieduchom môžeme vidieť motív kohúta a sliepky, o niečo nižšie vtáčatá. Ornament je kombinovaný. Tvoria ho krivinkové pásy ukončené štylizovaným kvetom, okraje sú lemované polkrúžkami. V dolnej časti si môžeme všimnúť štylizované tulipány. Okolo dierok sa nachádzajú elipsovité tvary lemované polkrúžkami. Ornament je vytvorený tzv. vyfarbovaním, čiže vypaľovanou technikou. Na píšťale zaujmú aj štylizované kvietky tvorené obdobne.

Hra na fujaru je veľmi uznávaná. Svedčí o tom aj fakt, že fujaru a fujarovú hudbu zaradila organizácia UNESCO v roku 2008 do Zoznamu svetového ústneho a nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva.

Slovakiana – kultúrne dedičstvo Slovenska, 11. 9. 2017, minútáž: 02:35 min.
(Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=GI2ihkX5Y5w>)

---

1 správne: hra na fujare (väzba s lokálom)